

Az élet nem egyszer szolgál olyan helyzetekkel, amikor hűnek maradni önmagunkhoz, eseményeinkhez annyit jelent, mint szenvedni. Sokszor kifakadunk, zúgolódunk a nekünk jutott szenvedésért, nem akarjuk befogadni, beépíteni életünkbe. Szeretnénk kivágni életünkéből, szeretnénk menekülni előle, de nem lehet. Az ember lelki tartását, jellemét a szenvedések próbálják meg. Dosztojevskij szenvedéseit az Istenhez vezető lépcsőfokoknak tekintette, s áldotta értük az Istent. A szenvedések, megpróbáltatások között a hűség próbáját csak a jellemben, lélekben erős tartású emberek állják ki, mint a hű Dániel.

Olvasmányaim során kiírtam egy idézetet a szerző neve nélkül: „ha a szemek nem ismerik a könnyet, a szív sem ismeri a szivárványt“. A szenvedés kalapács és véső Isten kezében, amellyel megsebzí a testet, de diadalra segíti a lelket. Ezt vallja Babits Mihály is a Pszichoanalízis christiana c. versében: „Ki farag valaha bennünket egésze, / ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésse, / ha nincs kalapácsunk szüntelenül dúló, / legfájóbb mélyünkbe belefúró fúró? / Szervedni annyi, mint diadalt aratni: / oh hány éles vasnak kell rajtunk faragni, / míg méltók nem leszünk, hogy az ég királya / beállítson majdan szobros csarnokába.“

Fogadd el a szenvedést azzal az elhatározással, hogy szorításukban is hű maradsz önmagadhoz, eszményeidhez, a múltból hozzád érő ösvényhez, Istenhez. Ámen.

ELFUTÓ ALKALMAK

Lk 19,5

Életünk egyik jellemzője a sietés, a rohanás. A géplelkű huszadik század embere — aki az eszére hallgat, s a szívét oly sokszor letagadja — szeretne mindenhová elérni, s mégis nem egyszer szomorúan kell tapasztalnia, hogy éppen oda érkezik későn, ahová időben el kellett volna érnie.

Már késő, szoktuk nyugtázni, amikor szavainkkal és cselekedeteinkkel valahonnan elkésünk. Már késő, a legtöbbször önigazolásként, mentegözésként, kihívásként szoktuk használni ezt a két szót. Így szoktuk igazolni magunkat lelkiismeretünk ítélőszéke előtt, így szoktuk kibújni a minket terhelő felelősség alól. Nem szeretjük, nem akarjuk olyan hangsúllyal kimondani, hogy vádló bírökként a fülünkbe súgják: már késő, mert elkéstél a szereteteddel, a hűségeddel, ajkadra száradtak a szavak, kezedbe szorult az ölelés.

Lukács evangéliumában (17,24) Jézus a felvillanó villámláshoz hasonlítja magát: „Miként a felvillanó villámlás az ég aljától az ég aljáig fénylik: úgy lesz az embernek Fia is“. Ennél találóbb hasonlatot önmagáról nem is mondhatott volna. Valóban villámlás volt, amely áthatított korának sötét éjszakáján, de fényes nyoma ott maradt az emberiség

egén, mint hívó fény a sötét éjszakában. Érezte, sejtette, hogy kevés a neki kimért idő, ezért sietnie kellett, hogy mindenhová elerjen, hogy mindent elmondjon, hogy mindent megtegyen. Akik nagy lánggal égnek és sietve élnek, üstökösként tűnnek fel és tűnnek el, de fénycsóvájuk ott marad letörölhetetlenül az égen. E megállapítás igazságáról beszél Ady Endre is az „Illés szekerén“ című versében: „Az Ur Illésként elviszi mind, / Kiket nagyon sújt és szeret: / Tüzes gyors szíveket ad nekik, / Ezek a tüzes szekerek.“

Rövid három év alatt Jézus többet tett, többet tanított, többet élt, mint mások évtizedek alatt. Az ő szájából nem halljuk a mentegetőzést: már késő; mert mindig ott van, ahol „éppen“ lennie kell, mert szól és cselekszik, „még ma“, „még most“ és nem holnap. Amikor tanítványait elhívja Istenországa evangéliumának hirdetésére, ezt mondja: „Kövessetek engem!“ A felhívásban benne van a sürgetés: most kövessetek engem, nem holnap, nem a közeljövőben, hanem itt és most. Tanítványai „azonnal otthagyták a hálókat és követték őt.“

A beszédem alapjául vett versben Jézus ezt mondja: „Zákeus, hamar szállj alá; mert ma nekem a te háznál kell maradnom.“ Jézus mély emberismeretét, az emberi lélek rezzenéseit is felfogó és megértő képességét igazolja, hogy megérezte: abban a kis emberben, Zákeusban valami nagy, láthatatlan lelki földrengés dúl. Szerette volna megszólítani, sóvárgott közelségéért, de félt, hogy Jézus visszautasítja és embertársai kinevetik őt. Amikor Jézus megszólítja; „sietve leszállt és örömmel fogadta őt.“ Zákeus bűnvalló és megtérő vallomása után Jézus a találkozást így zárja le: „Ma lett idvessége ennek a háznak... Mert azért jött az embernek fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.“ Jézus valóban azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszetteket, s a lélek fehér ösvényén visszavezesse őket Istenhez.

De nemcsak a történetben van benne az „itt és most“ sürgető parancsa; benne van Jézusnak minden szavában, minden tetteiben, egész életében.

József Attila egyik legszebb versében, a „Kései sirató“-ban az elkésett gyermeki szeretetről beszél. A világháború pusztító viharában minden percben szembenézve a halállal, a költő Szabadszállásra megy, hogy beteg édesanyjának élelmet szerezzen. Amikor megérkezik kenyeres zsákjával, fájdalommal kell tudomásul vennie, hogy akiért életét is veszélyeztette, a ravatalon fekszik hidegen, szótlanul. Mint ahogy fehér kötésen átüt a vér, úgy üt át a vers sorain a belső zokogás, a vigasztalan fájdalom. Próbálja összeállítani az időtlenné váló édesanya alakját „lány őszi tájból“ és az ismerősök vonásaiból; a csendes révületből hirtelen veszekedésbe csap át: „Haszontalan vagy! nem lenni igyekszel“, hogy aztán rezignáltan tudomásul vegye a megváltozhatatlant. A vers őszinte, megrázó vallomás a legősibb és mégis örökké modern, mondhatni időtlen emberi érzésről, az édesanya iránti szeretetről.

A költemény minden sorából kiolvasható az önvád, a szemrehányás: későn érkeztél, elkéstél. József Attila azt sugallja a „Kései-sirató“-ban, hogy az életben kell megvallani a szeretetet, a hűséget, a ragaszkodást. Ez az a szép emberi üzenet, mely mindig időszerűvé teszi a vers mondanivalóját.

Rohanunk, sietünk mi is a felgyorsult időben, s mégis sokszor éppen oda nem érkezünk el szavainkkal és tetteinkkel, ahová meg kellene érkeznünk, ahol várnak ránk.

Egy temetés alkalmával történt, hogy a hátramaradott gyermekek, unokák hegyet raktak a szebbnél szebb színes koszorúból. A haldoklót meglátogattam a halála előtti napokban, amikor elsírta nekem, hogy gyermekei tudják, hogy halálán van, de nem jönnek, hogy lássák. A gyermekek jöttek . . . , de már csak a temetésre értek el. A sír mellett az az érzésem támadt, hogy a sok színes, díszes koszorú kárpótlás akar lenni az elmaradott látogatásokért, a szeretet ki nem mondott szavaierért.

A napok „gonoszak“, az idő észrevétlenül elsuhan, s ha nem sietünk, ajkunkra száradnak a szavak, kezünkbe szorul a simogatás, az ölelés. Jézus szavaiból, életéből felénk sugárzik az üzenet: siessünk és szeressünk, hogy el ne késsünk; „még ma“ kell szólnunk és cselekednünk, hogy az elmulasztott alkalmakat ne kelljen soha így igazolnunk: „már késő!“

Szeretetünket, hűségünket, ragaszkodásunkat itt és most kell megvallanunk és megélnünk. Ámen.

A NYELV EREJE

5Móz 30,14

A nyelv maga valóság, a valóság kezdete és kútfeje. A Biblia első lapján azt találjuk, hogy a nyelv Isten számára a teremtés eszköze: „Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság, és lett világosság.“

A nyelv a gondolatok közlésének eszköze, minden szellemi kincsünk alapfeltétele. Ma természetesnek vesszük, hogy beszélünk, hogy gondolatainkat, érzéseinket a legfinomabb árnyalatokban ki tudjuk fejezni. A kimondott szóban érezzük a szív dobogását, a vér lüktetését, a lélek rezzenéseit. A nyelv könnyben, fájdalomban, a lélek poharából kicsorduló örömben, a szükség szorításában, a magasbatörés indulatában született meg az ember ajkán. Hányszor eltorzulhatott az önszemlélő ember arca, amíg kinnal-keservvel kimondotta az első értelmes szót. Ez bizonyára nem volt szép, de könnyítő, szabadító, felemelő volt annak, aki kimondta.

A gyermek beszédtelenül születik a világra, s élete első éveiben bejárja a beszéd születésének és elsajátításának küzdelmes útját. Meny-nyit csetlik-botlik a nyelve, hányszor eltorzul az arca, nem tudja hogyan helyezze el nyelvét, hogy valahogy kimondja azt, amit érez.

Olyan a nyelv, mint az élet, állandó mozgásban, változásban, fejlődésben van. Olyan fa, melynek gyökerei a mélybe nyúlnak le, de lombzata éri a csillagokat.

Minden korban és minden népnél megkülönböztetett tiszteletben részesültek azok, akik bírták a nyelv mindent kifejező hatalmát. A gondolatok, érzések minden árnyalata kifejezhető vele; lehet vele sebezni, verni; rombolni, ölni, de lehet kötözni, gyógyítani, békét kötni, fölemelni és teremteni.